

Předběžný stavebně technický průzkum objektů v areálu zámku Nová Horka

Objednatel:

Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D.

Gen. Píky 2917/19

702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

Zhotovitel:

VŠB – TU Ostrava, Fakulta stavební

Katedra stavebních hmot a diagnostiky staveb

Ludvíka Podéště 1875/17

708 00 Ostrava – Poruba

doc. Ing. Vlastimil Bílek, Ph.D.

Vedoucí Katedry stavebních hmot a diagnostiky staveb

prof. Ing. Martina Peřínková, Ph.D.

Děkanka Fakulty stavební

Identifikační údaje

Objednatel:	Mgr. Lucie Augustinková, Ph.D. Gen. Píky 2917/19 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
Oprávnění k podnikatelské činnosti:	IČ: 71881531
e-mail:	metis@centrum.cz
tel.:	00420 737 976 884
Číslo účtu:	182951279/0300
 Zhotovitel:	 VŠB – TU Ostrava, Fakulta stavební 17. listopadu 2172/15 708 00 Ostrava – Poruba
Zastoupený:	prof. Ing. Martinou Peřinkovou, Ph.D. Děkankou Fakulty stavební
Oprávnění k podnikatelské činnosti:	IČ: 619891100 DIČ: CZ619891100
Bankovní spojení:	ČSOB a.s., Ostrava Číslo účtu: 127089559/0300
 Zodpovědný řešitel:	 Ing. Tereza Majstríková, Ph.D. e-mail: tereza.majstrikova@vsb.cz

Obsah

1. Zámecký areál Nová Horka	3
2. Cíl předběžného stavebně technického průzkumu	3
3. Objekt vrátnice	4
3.1 Popis objektu vrátnice	4
3.2 Vady a poruchy objektu vrátnice.....	4
3.3 Měření vlhkosti v objektu vrátnice.....	8
3.4 Zhodnocení stavu objektu vrátnice s návrhem dalšího postupu	10
4. Objekt ledovny s kuchyní.....	10
4.1 Popis objektu ledovny s kuchyní	10
4.2 Vady a poruchy objektu ledovny s kuchyní	13
4.3 Měření vlhkosti v objektu ledovny s kuchyní	18
4.4 Zhodnocení stavu objektu ledovny a kuchyně s návrhem dalšího postupu	19
5. Závěry předběžného stavebně technického průzkumu v zámeckém areálu Nová Horka	20

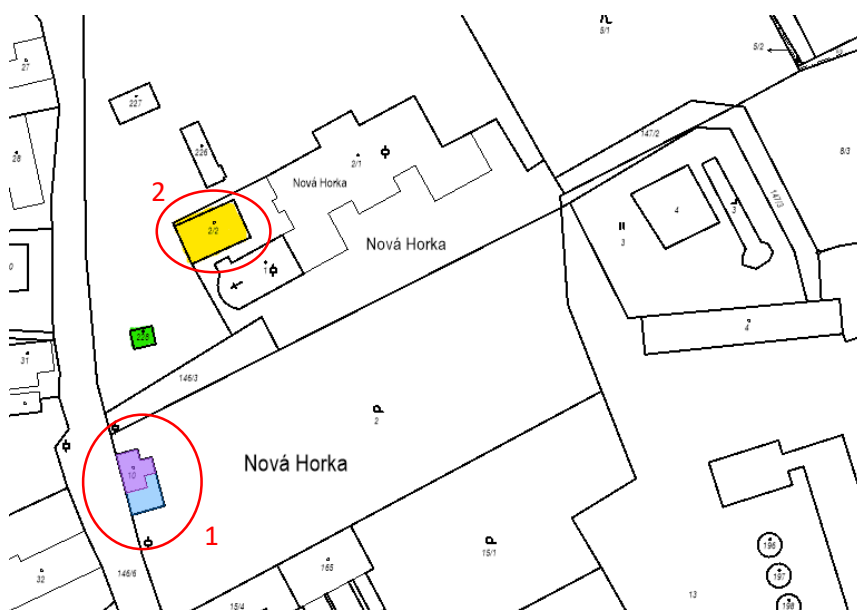
1. Zámecký areál Nová Horka

Realizace stavebně technického průzkumu probíhala v areálu Zámku Nová Horka. Tento historický areál v podobě tvrze je zmiňován již v roce 1561. Již na počátku 17. století k objektu tvrze náleží řada zemědělských a hospodářských objektů, jejichž části můžeme najít i v současných objektech, které se v areálu vyskytují dodnes. Z technického hlediska je pak významná barokní přestavba z poloviny 18. století a novogotická přestavba z poloviny století devatenáctého. V roce 1945 byl zámek zabaven na základě Benešových dekretů a následně společně s celým areálem sloužil k sociální účelům. Po celou dobu tak většina objektů byla využívána a i vytápěna. (Zdroj: <https://www.muzeumnj.cz/novahorka/>)

V roce 2016 bylo rozhodnuto o změně využití areálu, které převzalo Muzeum Novojičínska. V objektu Zámku Nová Horka se provádí rekonstrukce a byla zde zřízena i prohlídková trasa. U ostatních objektů v areálu je poté řešeno jejich potenciální využití. Vlastníkem areálu je Moravskoslezský kraj.

2. Cíl předběžného stavebně technického průzkumu

Cílem předběžného stavebně technického průzkumu je zhodnocení aktuálního stavebně technického stavu dvou objektů v zámeckém areálu Nová Horka u Studénky na Novojičínsku. Konkrétně se jedná o objekt vrátnice a ledovny, který později sloužil i jako kuchyně (viz obr. 1).

Obr. 1 Situační plán zámeckého areálu s vyznačením budovy vrátnice (1) a ledovny s kuchyní (2)

Oba objekty již historicky náleží do zmíněného zámeckého areálu, avšak byly výrazně přestavovány. V současnosti je objekt vrátnice neužíván a objekt ledovny s kuchyní výrazně podvyužit, s tím také souvisí fakt, že zásahy údržby jsou zde v podstatě minimální. Výsledky předběžného stavebně technického průzkumu tak budou sloužit jako podklad pro rozhodnutí, zda objekty v areálu ponechat, případně jak je potenciálně využít.

3. Objekt vrátnice

3.1 Popis objektu vrátnice

Objekt vrátnice je situován u vjezdu na hranici zámeckého areálu, přičemž štítová stěna je součástí ohradní zdi. V blízkosti objektu se nachází méně frekventovaná obecní komunikace a vzrostlé stromy, které mohou být potenciálním degradačním faktorem. Okolo objektu se nachází neudržovaný chodník a okapový chodník.

Objekt vrátnice je jednopodlažní omítaná zděná konstrukce z cihel a tvárnic se sedlovou střechou krytou plechovou krytinou. Základy objektu jsou s největší pravděpodobností kamenné pojené maltou. Při prohlídce exteriéru lze zejména v soklové části rozlišit, že objekt se skládá ze dvou funkčních částí, a to původní přiléhající k ohradní zdi a novější přistavěné části (viz obr. 2). Na základě dostupných informací a prohlídky stavby lze usuzovat, že stropní konstrukce jsou v původní i přistavěné části dřevěné trámové. Konstrukční typ krovu je krokevní. V oblasti krovů lze najít i kovová táhla pro zajištění vodorovné tuhosti. Objekt má okenní výplně kastlíkové a jednoduché dřevěné vchodové dveře. V současnosti je objekt nevyužíván a nevytápěn.

Obr. 2 Objekt vrátnice s původní částí (A) a přistavěnou částí (B)

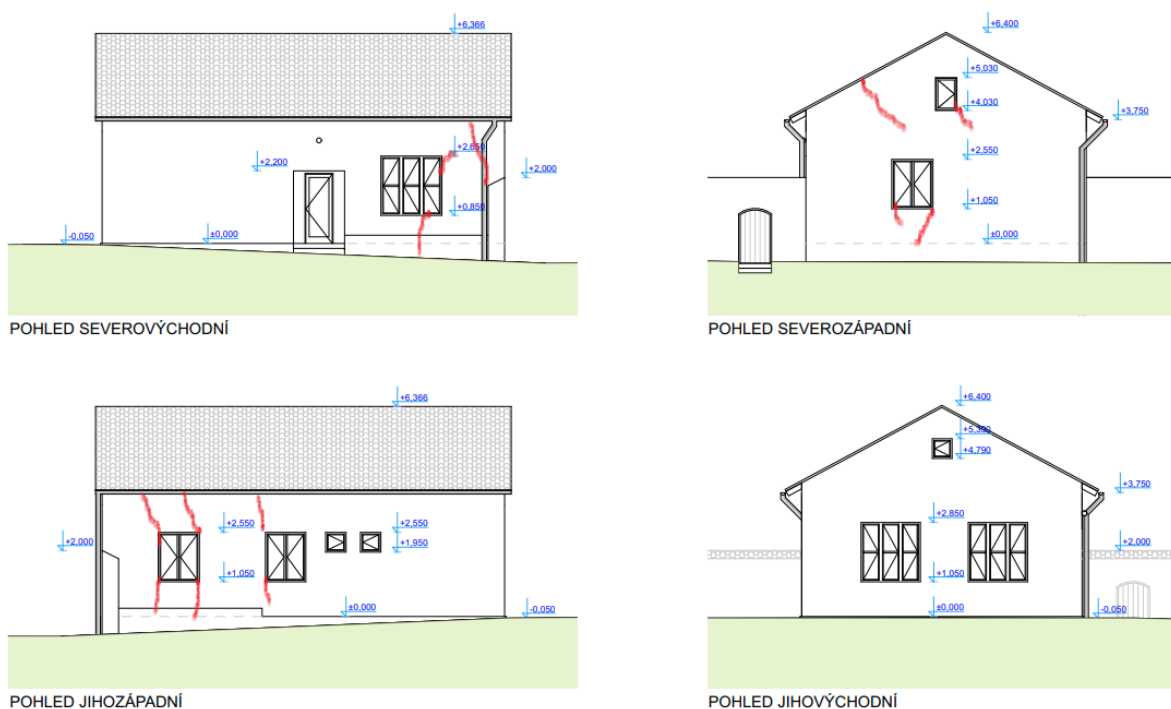
3.2 Vady a poruchy objektu vrátnice

Na objektu vrátnice byla nalezena řada vad a poruch, které mohou být limitující z hlediska dalšího využití. Jako zásadní problém se již při prohlídce exteriéru jevil vznik trhlin, které poukazují na to, že u původní části objektu přiléhající k ohradní zdi (viz obr. 2) dochází k poklesu základových konstrukcí. Trhliny zasahují i do nosných konstrukcí a šířka těchto trhlin se pohybuje v řádech milimetrů, ale může dosahovat rozměrů nad 1 cm (viz obr. 3). Aktivita trhlin nebyla ověřována a v případě realizace sanačních opatření je třeba toto měření doplnit v rámci podrobného průzkumu.

Obr. 3 Měření šířek trhlin, které souvisejí s rozdílným sedáním částí objektu

Pokles základové spáry zejména v místech původní části vrátnice potvrzuje i průběh trhlin, který je patrný na jednotlivých pohledech (viz obr. 4). V přistavěné části se trhliny v exteriéru prakticky neobjevují.

Obr. 4 Pohledy na objekt vrátnice s vyznačením nalezených trhlin (červenou barvou)

Jako nejpravděpodobnější příčina tohoto jevu se jeví nedostatečné vodorovná tuhost a propojení původní a nové konstrukční části společně s neadekvátním odvedením dešťové vody od objektu. Svislé svody jsou ukončeny právě u ohradní zdi, přičemž u severozápadní strany je vyústění poškozeno, což signalizuje i značně degradované nároží objektu (viz obr. 5a), a voda tak není od objektu adekvátně odváděna. Z jihovýchodní strany pak dešťová voda volně vytéká u objektu a opět není odváděna od objektu (viz obr. 5b). Voda pak společně se zápornými teplotami může výrazně měnit základové podmínky, které vyústí i v takovéto mechanické poškození stavby.

Obr. 5 Svislé svody dešťové vody

- a) Svod na severozápadním nároží
- b) Svod na jihozápadním nároží

Poškozené dešťové svody stojí pak i za fyzikální degradací v obou nárožích. Voda samotná vymývá nejprve méně stabilnější složky v konstrukci stavby, navíc pak v kombinaci se střídavým namáháním zmrazovacími cykly způsobuje destrukci nejprve omítek a následně pak i zdících prvků, což je zřetelné u obou nároží. Nápravou této příčiny by se stav objektu značně zlepšil. Měření vlhkosti v daném objektu je pak detailněji rozepráno v kapitole 3.3. Z hledisko vlhkostního je nutné ještě zmínit, že negativní vliv na objekt má i neudržovaný okapový chodník, jelikož na fasádě objektu lze pozorovat i stopy po odstříkující vodě.

Vady a poruchy v interiéru pak analogicky navazují na vady a poruchy v exteriéru. Řada z trhlin nalezených v exteriéru prochází přes celou konstrukci a je tedy patrná i v interiéru (viz obr. 6a). Navíc díky zmíněným poklesům spojených s deformacemi stropní dřevěné konstrukce a nedostatečnou vodorovnou tuhostí objektu (a to i díky povoleným táhlům v podkroví), se trhliny objevují v celé původní části v omítkách stropní konstrukce (viz obr. 6b). V přístavěné části se trhliny prakticky neobjevují.

Obr. 6 Trhliny v interiéru původní části objektu

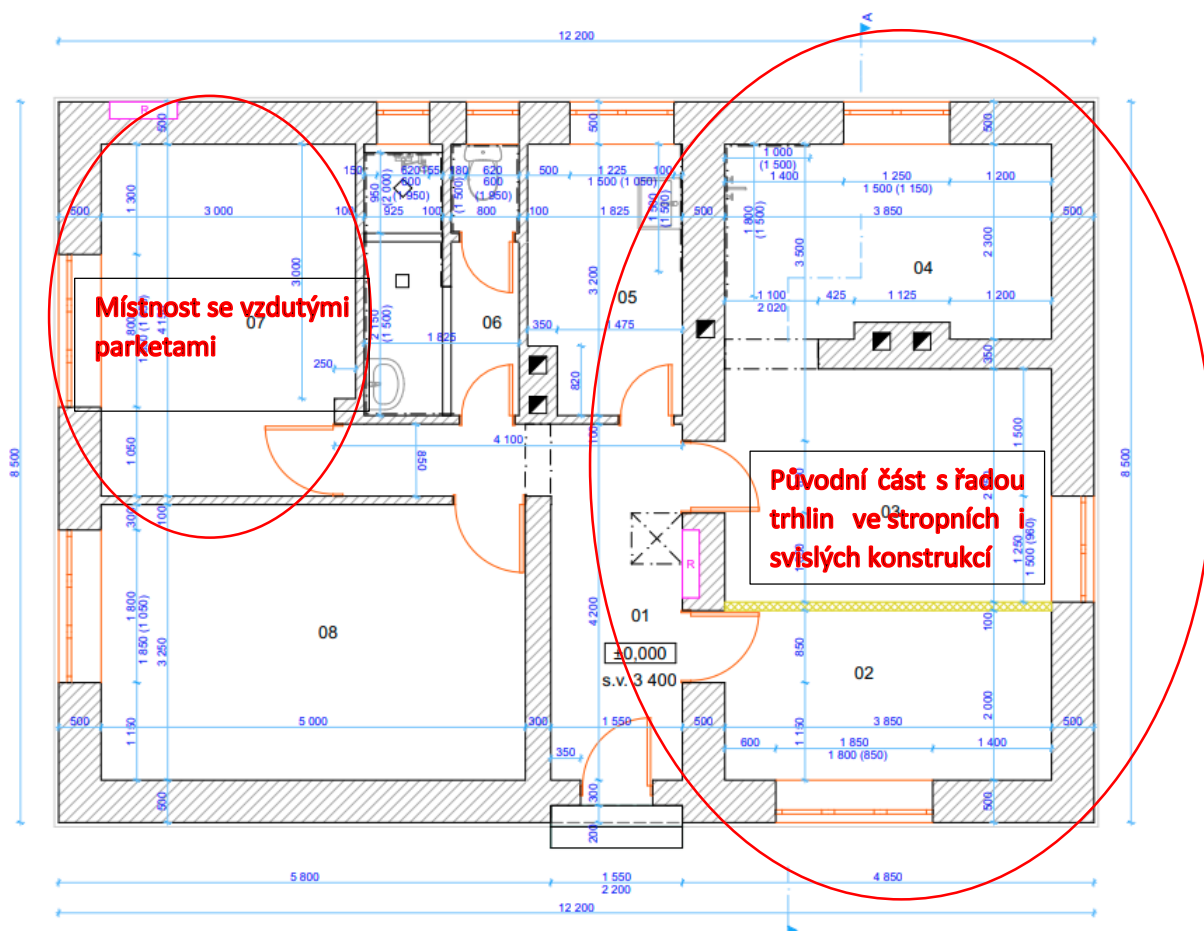
Za vadu lze označit i stav vzniklý po havárii v jedné z místností v přistavěné části. Konkrétně došlo k úniku vody, která se dostala do všech přilehlých konstrukcí i do parket, které vzduly, což je viditelné i přes linoleum, kterým jsou překryty (viz obr. 7). V této místnosti jsou i ne zcela standardně provedeny rozvody instalací (viz obr. 8). Měření vlhkosti v interiéru i této místnosti je poté detailně rozvedeno v kapitole 3.3. Lokalizace vad a poruch v interiéru je schematicky zaznačena na obrázku 9.

Obr. 7 Vzduté parkety v přistavěné části

Obr. 8 Nestandardní rozvody instalací

Obr. 9 Lokalizace vad a poruch v interiéru objektu vrátnice

Při prohlídce exteriéru byly u střešní konstrukce zaznamenány dva druhy použité střešní krytiny, dočasná improvizovaná oprava / výměna chybějící části krytiny na východním nároží i deformace hřebene střechy zejména původní části vrátnice, což bylo zohledněno i při prohlídce krovů. Krov objektu jsou přístupné průlezem ve stropní konstrukci. Ve vnitřní dispozici podkroví je ponechán štít z původní dispozice stavby. I když střešní krytina vykazuje i z interiéru menší množství netěsností, stopy po zatékání vody na dřevěných profilech z jehličnatého lehkého dřeva (viz obr 10a) jsou minimální, čemuž odpovídaly i velmi nízké hodnoty vlhkosti, které nepřesáhly ani 10 % (detailněji viz kapitola 3.3). V úvahu je však nutné vzít, že průzkum byl prováděn v létě za velmi teplého a suchého počasí. Na dřevěných prvcích lze lokálně nalézt stopy po vápenném nátěru. Stopy po dřevokazném hmyzu ani dřevokazných houbách nebyly nalezeny. Potenciální výskyt dřevokazných hub by však bylo vhodné vyloučit v podrobné fázi průzkumu mikrobiologickým rozbořem.

Obr. 10 Krov objekt – a) pohled do konstrukce krovů s uvolněnými táhly, b) uvolněný tesařský spoj

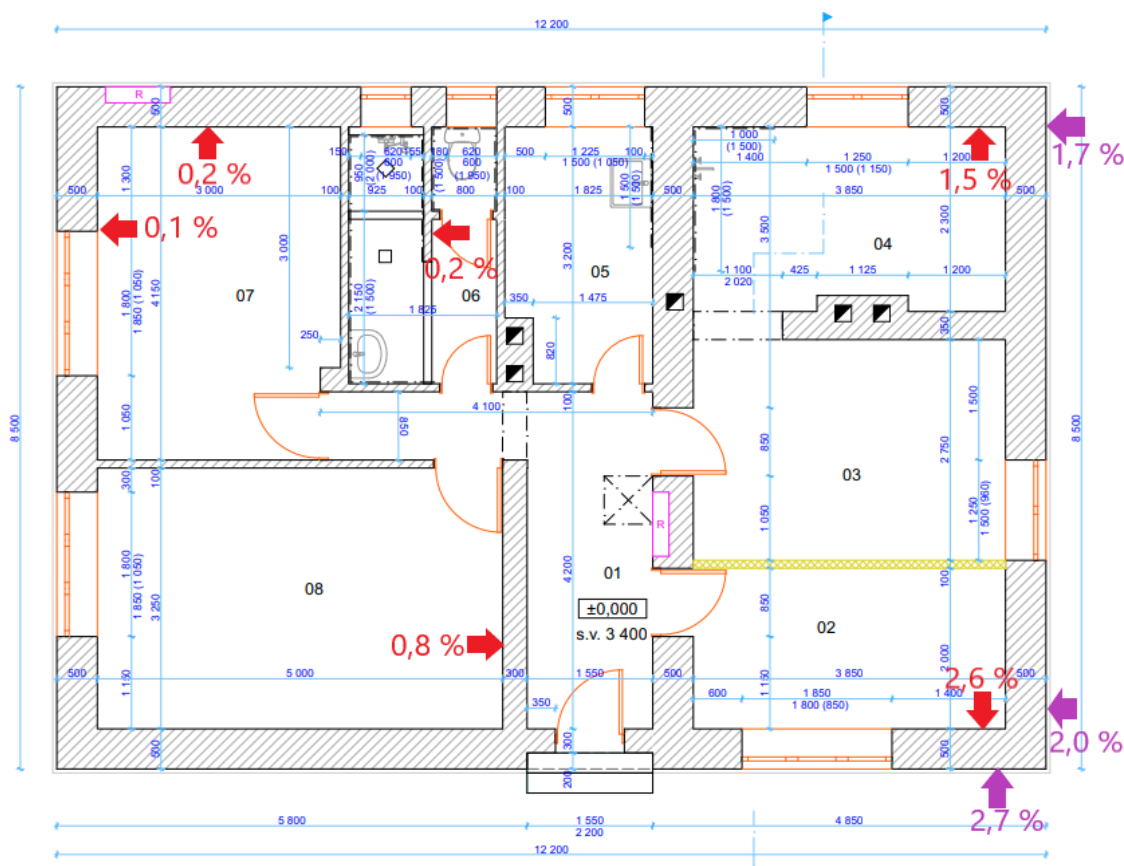
Vnikací metodou nebyl zjištěn významný pokles tvrdosti materiálu, a to ani u krokví, či pozednice v místech standardních i kritických. Nicméně bylo nalezeno několik míst s uvolněním tesařských spojů (viz obr. 10b). Dřevěné prvky a ocelové táhla pro zajištění vodorovné tuhosti (viz obr. 10a) jsou taktéž povolena, což s prvním jmenovaným jsou činitelé, zodpovědní za deformace střechy.

3.3 Měření vlhkosti v objektu vrátnice

Pro doplnění informací, získaných prohlídkou stavby, bylo provedeno i měření vlhkosti IN SITU. K realizaci měření vlhkosti byla v objektu vrátnice zvolena elektrická kapacitní metoda pro svůj nedestruktivní charakter, a také fakt, že poskytuje okamžité výsledky s poměrně dobrou přesností u široké škály stavebních materiálů. Měření vlhkosti probíhalo vždy na rovných plochách konstrukce, které jsou nezbytné pro realizaci měření, jelikož měřicí sonda musí těsně přiléhat k měřenému prvku.

Samotné měření probíhalo za velmi teplého počasí s teplotami vzduchu nad 30 °C a v období, které bylo v podstatě bez srážek. Je tedy možné, že reálně vlhkost dosahuje v jiných ročních obdobích vyšších hodnot, čemuž odpovídají nalezené vady a poruchy na zmíněném objektu. Proto by bylo vhodné pro doplnění informací před realizací sanačního zásahu provést měření vlhkosti i v období s větším úhrnem srážek, například na jaře nebo na podzim.

Realizace samotného měření v exteriéru byla prováděna vždy ve výšce cca 20 cm nad úroveň terénu pro lepší porovnání výsledků. Měření byly zejména místa, kde se projevil negativní efekt poškozených svodů dešťové vody. V těchto místech se hmotnostní vlhkost pohybovala v rozmezí od 1,7 % do 2,7 % (viz obr. 11), což lze pro aktuální období klasifikovat jako vlhkost velmi nízkou (viz tab. 1). V jiných místech konstrukce byly detekovány v podstatě nulové hodnoty, jelikož téměř celý objekt byl výrazně osluněn, proto nebyly tyto hodnoty ani zapisovány.

Obr. 11 Stanovení vlhkosti kapacitní metodou s lokalizací míst měření v 1.NP objektu vrátnice – v exteriéru 20 cm nad úroveň terénu (fialově), v interiéru 20 cm na úrovni terénu (červeně)

V interiéru bylo měření prováděno opět ve stejné výškové úrovni, a to 20 cm nad úrovní podlahy. Měření bylo obdobně jako u exteriéru zaměřeno na původní část, kde se vlhkostní degradace projevila nejvíce, a na místnost, kde díky poruše byly vzdušné parkety. Informativně byly změřeny i vybrané vnitřní stěny objektu. Naměřené výsledky hmotnostní vlhkosti v interiéru (viz obr. 11) opět nepřesáhly 3 %, ale lze předpokládat, že budou v jiných obdobích reálně vyšší. Nejvyšší hodnoty vlhkosti byly naměřeny v původní části v blízkosti svislých svodů dešťových svodů.

Tab. 1: Klasifikace vlhkosti zdiva dle ČSN P 73 0610 Hydroizolace staveb – Sanace vlhkého zdiva

Vlhkost u (%)	Klasifikace
$u < 3,0$	vlhkost velmi nízká
$3,0 \leq u < 5,0$	vlhkost nízká
$5,0 \leq u < 7,5$	vlhkost zvýšená
$7,5 \leq u < 10,0$	vlhkost vysoká
$10,0 < u$	vlhkost velmi vysoká

Na základě detekce stop po zatékání dešťové vody v oblasti krovů bylo v těchto místech, ale i na pozednici a v standardních místech u krokví provedeno deset měření, přičemž změřeny byly hodnoty v rozmezí 4,2 % – 6,8 % hmotnostní vlhkosti. U dřeva je za kritickou hranici považována hodnota 20 % (pod touto hranicí nedochází k ataku dřevokazných hub) a pod hranicí 10 % je dřevo chráněno i proti dřevokaznému hmyzu. Naměřené hodnoty by tak mohly poskytnout předpoklad, že dřevo je proti dřevokazným škůdcům chráněno, ovšem je třeba vzít v úvahu i podmínky měření, které mohly výsledky ovlivnit. V porovnání s jinými stavbami jsou naměřené hodnoty poměrně nízké.

3.4 Zhodnocení stavu objektu vrátnice s návrhem dalšího postupu

Celkový stav objektu je determinován zejména neřešenými problémy s odvodem dešťové vody od objektu, který je nejpravděpodobnější příčinou poklesu původní části objektu, degradace nároží a následného vzniku trhlin ve svislých i vodorovných konstrukcích. Synergicky pak působí nedostatečné zajištění vodorovné tuhosti a propojení dvou konstrukčních celků, které daný problém ještě více prohlubují. U vzniklých trhlin se pak v případě sanace a rekonstrukce objektu jeví nezbytné provést dlouhodobější měření aktivity trhlin. Zároveň bude třeba vyřešit zvýšení vodorovné tuhosti objektu a zesílení základů s obnovou hydroizolace zejména v původní části objektu. Tomu by měla předcházet kontrola základů a izolací kopanými sondami. S odvodem dešťových vod souvisí i zvýšené hodnoty vlhkosti v objektu, což se ale vzhledem k termínu měření nejevilo až tak zásadním, ale dlouhodobější sledování by mohlo potvrdit, případně vyvrátit sezónní vliv zvýšené vlhkosti na konstrukci. Pozitivní vliv na konstrukci by měla i oprava okapového chodníku.

U střešního pláště je nutné v kritických místech (netěsnosti, chyby v detailech, provizorní výměna apod.) provést obnovu jeho celistvosti. Konstrukce krovů je v relativně dobrém stavu, vzhledem k termínu realizace je však vhodné provést měření vlhkosti i v deštivém období, aby mohla být potvrzena „suchá“ ochrana dřeva. Vhodný je taktéž biologický rozbor pro detekci spór hub.

V rámci předběžné fáze nebyly zjištěny na stropní konstrukci žádné projevy zatékání, a trhliny vznikají jen u původní části, což bylo detailně popsáno výše, a proto tak nebylo provedeno odkrytí konstrukce. V případě podrobného průzkumu je však nutné provést tzv. kopané sondy a detailně prozkoumat zejména oblast zhlaví trámů.

Stav po havárii instalací je již stabilní a vyžaduje pouze výměnu podlahové krytiny.

4. Objekt ledovny s kuchyní

4.1 Popis objektu ledovny s kuchyní

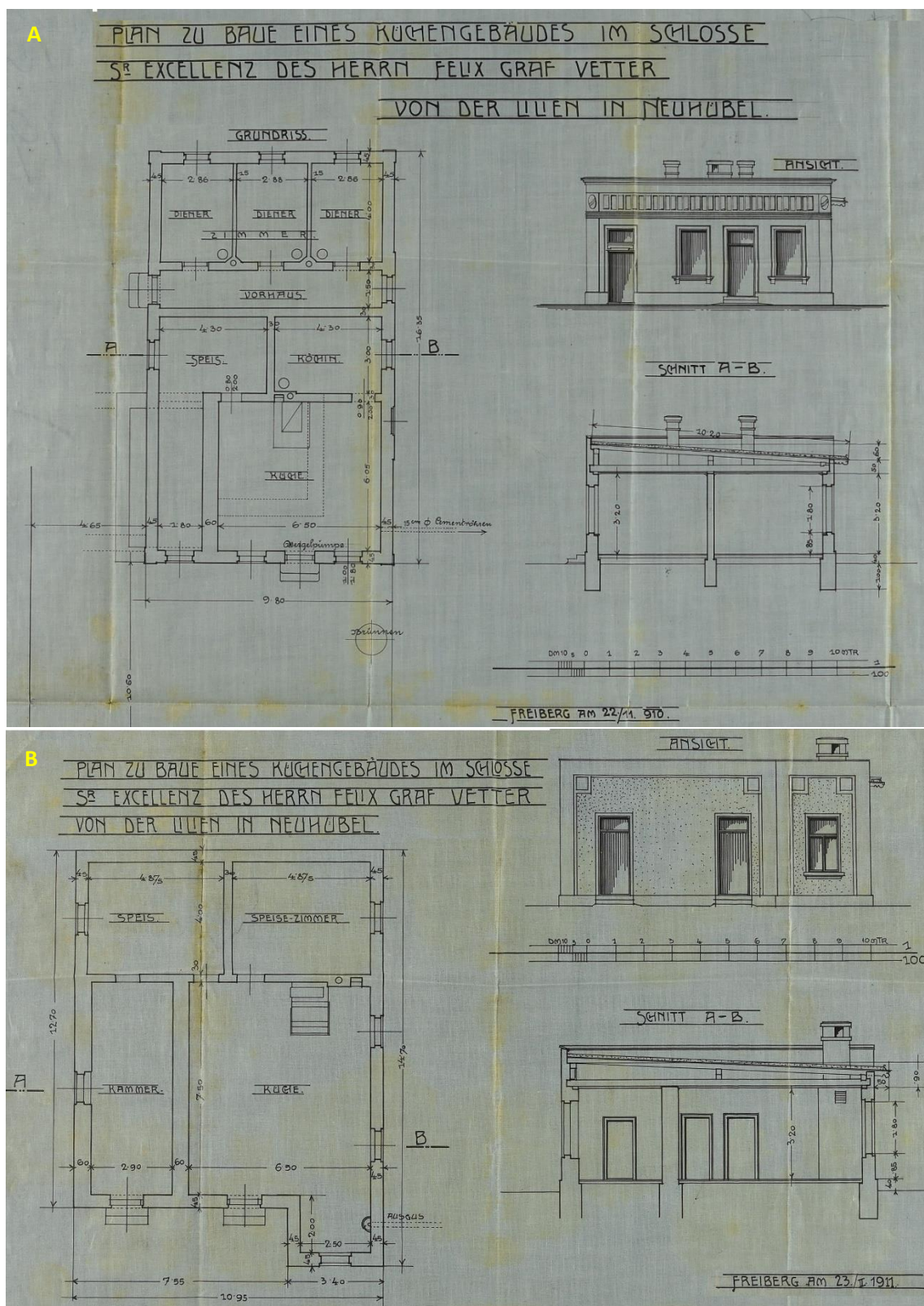
Objekt ledovny s kuchyní (viz obr. 12) je situován v blízkosti zámku, kde historicky tvořil a stále tvoří hospodářské a technické zázemí.

Obr. 12 Pohled na objekt ledovny s kuchyní od zámku

V blízkosti objektu se nachází zpevněné komunikace využívané zejména pro pěší z kamenné i betonové dlažby a betonových panelů, přičemž zejména poslední jmenované zhoršují vlhkostní problémy v přilehlých objektech. V blízkosti objektu jsou opět vzrostlé stromy, které můžeme považovat za degradační faktor.

Obr. 13 Původní projekty objektu – architekt Karlseder verze A a verze B

Objekt ledovny s kuchyní vznikl na základě návrhu významného architekta Bedřicha Karlsedera. V rámci muzeálních archivů byly nalezeny dva plány (viz obr. 13), které by stavbě měly odpovídat, avšak na základě prohlídky objektu bylo zjištěno, že členění stavby nekoresponduje ani s jedním plánem a vybrána byla pravděpodobně ještě další verze projektu, která se nedochovala. Navíc ani jeden z těchto projektů neeviduje již dříve vzniklé sklepní prostory, které na objekt navazují a sloužily k uskladnění potravin. Tyto prostory tvoří kamenné klenby opatřené vápenným nátěrem (viz obr. 14) a jsou přístupné pomocí zděného schodiště, které má samostatný vchod z exteriéru. Nicméně dochované projekty i reálna stavba vykazuje obdobné rysy. Jedná se o jednopodlažní omítanou zděnou cihelnou konstrukci krytou plochou dřevěnou střechou s atikou a plechovou krytinou. Historické členění fasády se však již nedochovalo.

Obr. 14 Kamenné prostory v suterénu využívané jako lednice

Obr. 13 Objekt ledovny a kuchyně s původní částí (A) a přistavěnou částí (B)

Při prohlídce exteriéru rozlišit, že k již zmíněnému historickému objektu byla přistavěna jednopodlažní dílna (viz obr. 15), kterou tvoří opět svislá zděná konstrukce, která je krytá v tomto případě pultovou střechou a opět plechovou krytinou. Na základě prohlídky interiéru a krovů lze předpokládat, že stropní konstrukce je zde novodobá, pravděpodobně využívající ocelové nosníky

s keramickými vložkami, ovšem detailní skladbu je třeba ověřit odkyvem konstrukční části v podrobném průzkumu. Sklepní prostory nebyly pod touto částí průzkumem zjištěny.

Objekt má ve většině případů vyměněné novodobé plastové okenní výplně a jednoduché dřevěné vchodové dveře. V současnosti je objekt plně využíván jen v části dílny, zbylá část jako skladovací prostory a zázemí pro dělníky, suterén je zcela bez využití.

4.2 Vady a poruchy objektu ledovny s kuchyní

V exteriéru je na první problém patrné, že tento objekt je degradován zejména vlivem zvýšené vlhkosti objektu, která do svislých konstrukcí vzlíná z podzákladí. Tento jev lze připsat tomu, že hydroizolace objektu je dožilá nebo zcela chybí. Na základ tohoto faktu bylo možné u neosluněných částí vidět vlhkostní mapy, zejména na jihovýchodní straně, ke které přiléhá nepropustně pokrytá komunikace (viz obr. 16a). Na severním a východním nároží (viz obr. 16b) se pak projevuje vliv fyzikální degradace, tedy nejen zvýšené vlhkosti, ale i zmrazovacích cyklů. Konkrétně v řadě míst lze vysledovat uvolnění povrchových úprav, pod nimiž je možné nalézt dutiny naplněné vodou, v suchých podmínkách vzduchem. Při déle trvající expozici dochází k postupné laminární korozi, kdy postupně jsou destruovány povrchové úpravy, ale později je degradováno samo nosné zdivo.

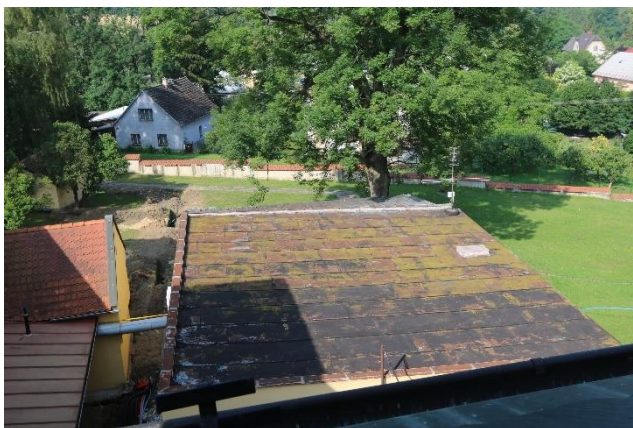

Obr. 16 Vzlínající vlhkost v objektu lednice a vrátnice – a) vlhkostní mapy na jihovýchodní straně objektu, b) fyzikální degradace východního nároží

Obr. 17 Vlhkostní degradace v exteriéru objektu lednice a vrátnice – a) zvýšená vlhkost zdiva pod realizovaným sanačním opatřením, b) působení odstříkující vody a vliv zvýšené vlhkosti pod oplechováním soklu

Naopak u přístavku dílny lze vysledovat, že v této části již byly řešeny problémy s vlhkostí ve formě sanačního zásahu (viz obr. 17a), kde pod ním je zdivo namáháno vlhkostí vyšší. Interiér objektu je tak chráněn proti vnikající vodě. Podobný stav lze vidět i u původní části, kde je soklová část chráněna oplechováním (viz obr. 17b). V tomto případě byla pod oplechováním naměřena výrazně vyšší vlhkost materiálu než nad ním. Detailněji je měření vlhkosti rozebráno v kapitole 4.3. Na severozápadní straně objektu je taktéž vidět efekt degradací odstříkující dešťovou vodu a menší nedostatky při odvodu dešťové vody z konstrukce.

Obr. 18 Degradace plechové střešní krytin

Vlhkost v tomto objektu do konstrukce proniká i přes konstrukci ploché střechy. Při pohledu z vedlejšího objektu je patrné, že použitá krytina je deformována, povrchové ošetření již v mnoha místech chybí, a proto krytina koroduje a je pokryta biologickými povlaky (viz obr. 18). V tomto případě jsou problematické také detaily nejen provedení samotné střešní krytiny ale i oplechování. Kritické v tomto případě může být i napojení na atiku včetně oplechování (viz obr. 19a), která může být zdrojem dalších mechanických poškození viditelných nejen v exteriéru, ale i interiéru. V několika místech jsou v blízkosti atiky nevhodně napojeny i různé stavební a provozní zařízení (viz obr. 19b), u nichž lze vysledovat vznik trhlin.

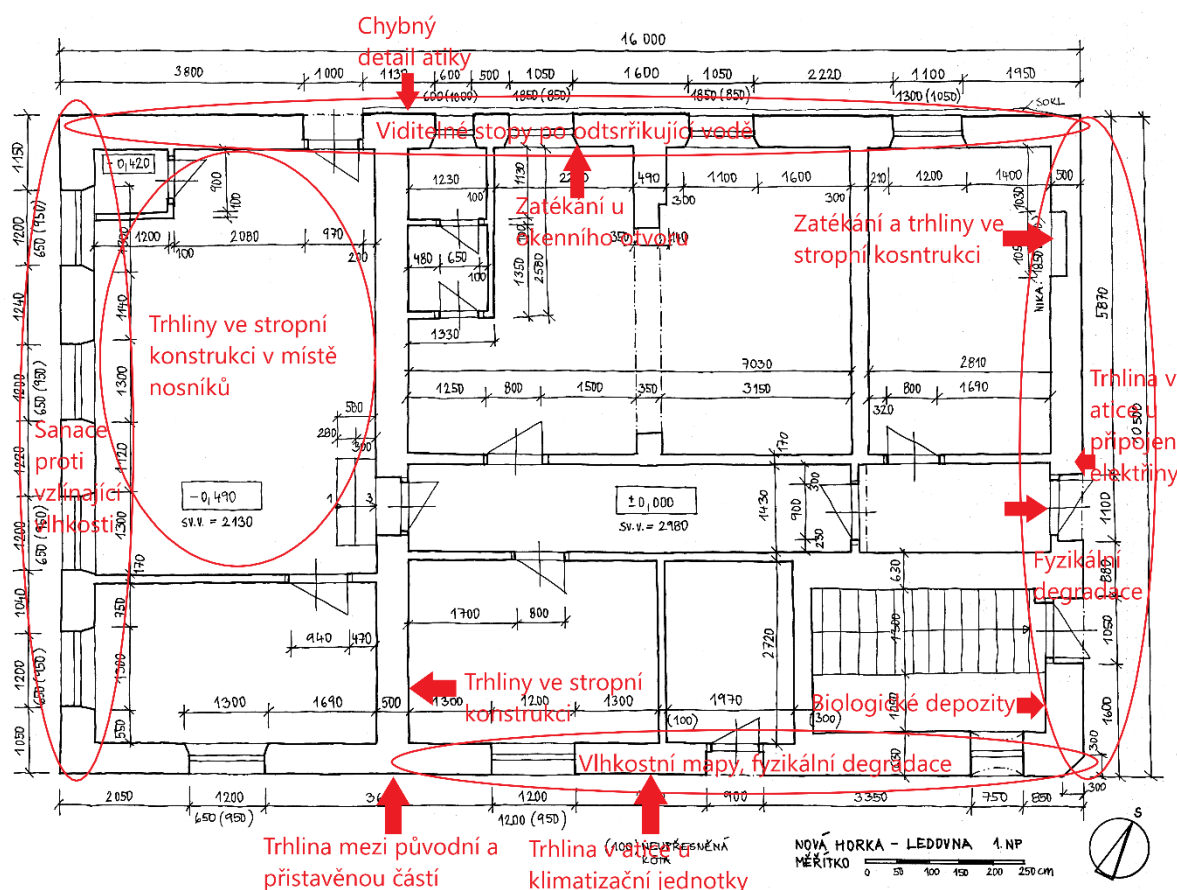
Obr. 19 Degradace v detailech ploché střechy a atiky – a) chybně provedený detail oplechování, b) vznik trhliny u napojení nadzemního elektrického vedení

Jako nedostatečné se jeví i propojení původní historické části kuchyně a ledovny s novější konstrukcí dílny, jelikož na hranici těchto objektů dochází k rozvoji trhlin (viz obr. 20). U této trhliny je pak nutné v podrobném průzkumu provést příslušná měření spojená s měřením její aktivity.

Obr. 20 Nedostatečné propojení nové a původní části ledovny s kuchyní a dílny

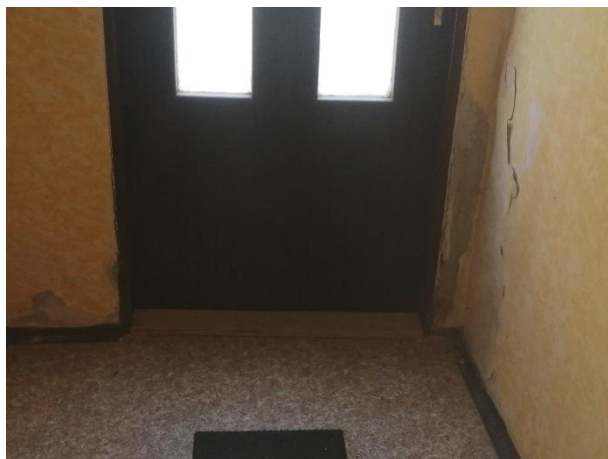
Z hlediska interiéru bylo důležité zaznačit skutečné členění stavby a v rámci něj evidovat nalezené vady a poruchy. Veškeré nalezené vady a poruchy z interiéru i exteriéru v úrovni 1. NP jsou zakresleny na obrázku 21.

Obr. 21 Lokalizace nalezených vad a poruch v úrovni 1. NP

Vlhkostní vady a poruchy v interiéru plynule navazují na tuto problematiku z exteriéru, kde u hlavního vstupu na severovýchodní straně objektu lednice a kuchyně lze zaznamenat vlhkostní mapy i fyzikální degradaci na svislých zděných konstrukcích (viz obr. 22). Tyto stopy jsou dobře viditelné i na celé severovýchodní straně objektu, a i v částech vstupu do suterénních prostor.

Obr. 22 Degradace vstupní části vlivem zvýšené vlhkosti

Obdobně jsou zřetelná i místa, kde zatéká přes konstrukci ploché střechy, přičemž tyto stopy lze nalézt například nad okenními otvory severozápadní strany objektu (viz obr. 23a) nebo u atiky na severovýchodní straně objektu lednice a kuchyně (viz obr. 23b).

Obr. 23 Zatékání přes střešní plášť – a) vlhkostní mapy u okenního otvoru, b) zatékání v místě atiky spojené se vznikem deformací a trhlin

Obr. 24 Trhliny vzniklé deformacemi střešní konstrukce a nedostatečným propojením původní části s přístavkem dílny

V těchto místech se objevují i trhliny, které mohou být zapříčiněny právě zatékáním, kdy vlivem mrznoucí vody může docházet k deformacím nosné konstrukce střechy, případně může docházet k posunům atiky. Trhliny v podhledu ovšem může způsobit i nevhodná interakce dvou konstrukčních celků, v tomto případě historické konstrukce s částí dílny. Toto je nejpravděpodobnější příčina vzniku trhlin v prostoru kuchyně (viz obr. 24), případně se může jednat i o kombinaci s poruchou střešního pláště jako v předchozích případech. Trhliny se objevují i v prostoru přístavku dílny, a to v pravidelných intervalech ve stropní konstrukci, kde korespondují s pozicí kovových nosníků v konstrukci (viz obr. 25). Tyto trhliny se šířkou v řádech milimetrů vznikají deformací nosníků při nadměrném zatížení. Pro případné využití této části je v rámci podrobné fáze průzkumu vhodné ověřit aktivitu těchto trhlin.

Obr. 25 Pravidelné trhliny v místě nosníků stropní konstrukce dílny – a) celkový pohled, b) měření šířky trhliny příložným měřítkem

Z úrovně 1. NP se z exteriéru vchází do části lednice, která se nachází v suterénu. Již u tohoto vstupu je patrné, že vlhkost je v této části výrazně vyšší, což dokazují vysoké hodnoty naměřené vlhkosti (viz kapitola 4.3), ale i viditelné projevy biologické degradace ve formě biologických povlaků a rozrušování stavebních materiálů vlivem zatěžování vlhkého materiálu nízkými teplotami, které je typické pro degradaci fyzikální (viz obr. 26a). Příčinou tohoto negativního stavu je vytvoření nepropustné komunikace u této části společně s nefunkční nebo chybějící hydroizolací. Vysoká vlhkost se pak projevuje zejména v úrovni 1. PP, kde kamenné prvky vzhledem ke stabilním teplotám v podstatě nedegraduje, nicméně kovové prvky korodují a dřevo je viditelně taktéž poškozeno (viz obr. 26b). Vyšší vlhkost je ovšem pro původní účel využití jako lednice klíčová.

Obr. 26 Degradace v části sklepních prostor využívaných jako lednice – a) biologická a fyzikální degradace u vstupu, b) koroze zdiva, kovových i dřevěných profilů

Co se týká krovů, přístupná byla pouze pultová střecha nad přístavkem dílny, do které lze vstoupit otvorem nad vchodem (viz obr. 27). I v této části jsou patrné na dřevěných profilech z jehličnatého dřeva stopy po zatékání, avšak penetrační metodou nebyl zjištěn výrazný pokles tvrdosti a ani naměřené hodnoty vlhkosti (viz kapitola 4.3) nenabývaly vysokých hodnot. Technický stav krovu lze tudíž pokládat pro dané období za uspokojivý, ovšem v jiných klimatických podmínkách se může lišit. Proto je nutné v rámci podrobné fáze průzkumu provést další měření.

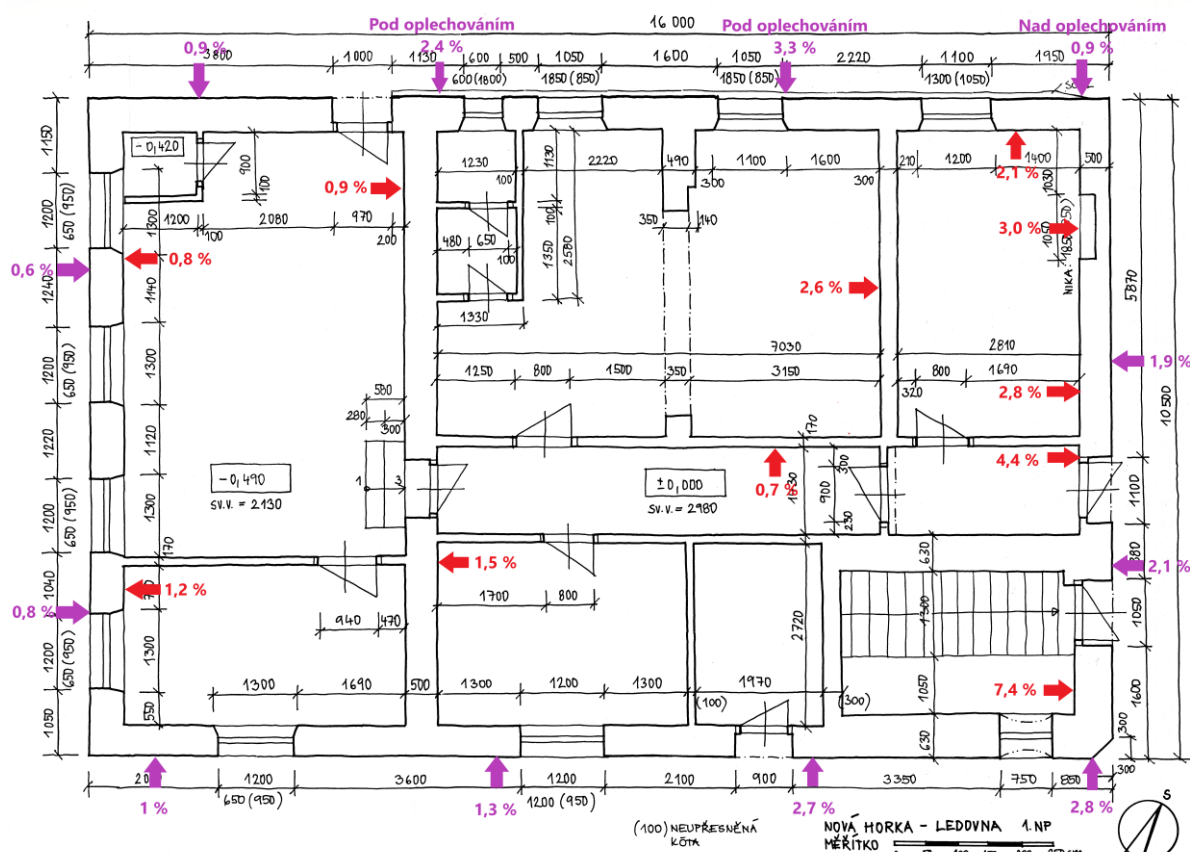
Obr. 27 Pohled na do krovů pultové střechy objektu

4.3 Měření vlhkosti v objektu ledovny s kuchyní

Měření vlhkosti bylo v případě objektu ledovny s kuchyní nutné realizovat, protože vlhkostní mapy i stopy po fyzikální degradaci konstrukcí jsou na objektu již po předběžné prohlídce zcela zjevné. K realizaci měření vlhkosti byla opět zvolena elektrická kapacitní metoda, s obdobným postupem měření svislých konstrukcí, tedy na rovných plochách s výškou měření v exteriéru cca 20 cm nad úrovní terénu a v interiéru u 1. NP i suterénu ve výšce cca 20 cm nad úrovní podlahy. U výsledků je taktéž třeba zohlednit klimatické podmínky v době měření, které bylo totožné jako u objektu vrátnice, konkrétně teplota vzduchu nad 30 °C a dlouhodobé období v podstatě bez srážek.

V exteriéru bylo měření prováděno podél celého obvodu stavby. Měření tak bylo prováděno v místech, která jsou evidentně degradována vzliňající vlhkostí, či odstříkující vodou, i v těch, kde se degradace výrazněji neprojevuje. U přistavěného objektu dílny lze na základě vlhkostí v exteriéru v rozmezí 0,6 % až 0,9 % konstatovat, že z hlediska vlhkosti je tento objekt dobře izolován. To však již neplatí u původní části, kde i přes oslunění a vysoké teploty vzduchu byly zejména v částech napojených na původní sklepy stanoveny hodnoty v rozmezí 0,5 % až 3,7 %, a to již můžeme hovořit o nízké vlhkosti. Nejvyšší hodnoty byly změřeny v místech, kde okolní komunikace tvoří v podstatě nepropustnou vrstvu, ale i v místech pod oplechováním. Veškeré naměřené hodnoty hmotnostní vlhkosti jsou uvedeny na obrázku 28.

Měření v interiéru 1. NP bylo obdobně jako u exteriéru zaměřeno na části, kde jsou viditelné stopy po zvýšeném působení vlhkosti ale i namátkově v místech, která se jevila jako standardní. Naměřené výsledky hmotnostní vlhkosti v interiéru (viz obr. 28) v tomto případě dosahovaly i hodnot značně vyšších, zejména pro část původní kuchyně a ledovny od 1,4 % do 7,4 % (naměřeno u vchodu do ledovny – sklepení s přiléhající nepropustnou komunikací). Porovnáme – li naměřené hodnoty s tabulkou 1, zjistíme, že i přes relativně příznivé počasí spadají tyto hodnoty do pásma zvýšené vlhkosti. Přistavěná část dílny má všechny naměřené hodnoty kolem 1 %.

Obr. 28 Stanovení vlhkosti kapacitní metodou s lokalizací míst měření v 1.NP objektu ledovny a kuchyně – v exteriéru 20 cm nad úrovní terénu (fialově), v interiéru 20 cm na úrovni terénu (červeně)

Vzhledem k tomu, že právě kontakt se suterénem – částí ledovny je spojen s výskytem vyšších hodnot vlhkostí v 1:NP, bylo měření provedeno také v těchto částech. Prostor sklepů lze rozdělit na dva celky, severní, směřující do parku, a jižní, nacházející se pod nepropustnou betonovou komunikací a směřující ke kapli. Vzhledem k umístění obou částí se mírně liší i naměřené hodnoty vlhkosti – v severním sklepení se hmotnostní vlhkost pohybuje v rozmezí 4,7 % – 6,4 % v jižní části pak v rozmezí 5,8 % – 7,2 %. Opět se jedná o zvýšenou vlhkost zdiva, která ovšem vzhledem ke konstrukci a charakteru využití těchto místností nebyla považována za vadu.

Měření v krovu pultové střechy bylo realizováno na základě detekce stop po zatékání dešťové vody, a to právě v těchto místech, pozednici a v místech standardních. Celkově bylo realizováno sedm měření, přičemž změřeny byly hodnoty v rozmezí 4,2 % – 5,2 % hmotnostní vlhkosti. Opět se jedná o velice nízké hodnoty, které lze přičíst na vrub klimatickým podmínkám měření.

4.4 Zhodnocení stavu objektu ledovny a kuchyně s návrhem dalšího postupu

Celkový stav objektu lednice a kuchyně je opět určen vlhkostní problematikou, konkrétně nefunkční, či chybějící hydroizolací, zatékáním přes střešní plášť, odstřikováním dešťové vody a jejím nedostatečným odvedením od konstrukce. I přes relativně vysoké teploty a dlouhodobé období bez srážek byly naměřeny poměrně vysoké hodnoty vlhkosti, v rámci podrobné fáze průzkumu je tudíž nezbytné ověřit vlhkosti materiálu za jiných klimatických podmínek, například na jaře nebo na podzim. Zvýšená vlhkost je pak spojená s degradací fyzikální, biologickou, ale i mechanické porušení materiálu ve formě trhlin. Mechanické poruchy jsou částečně spojeny i s nedostatečným propojením přístavku dílny s původní částí. U vzniklých trhlin se pak v případě sanace a rekonstrukce objektu jeví nezbytné

provést dlouhodobější měření aktivity trhlin. Zároveň bude třeba provést kontrolu hydroizolací a základů kopanými sondami, které povedou k vytvoření vhodného sanačního zásahu.

Střešní konstrukce vykazují řadu nedostatků, proto bude třeba prohlédnout konstrukci ploché střechy a zhodnotit stav konstrukčních profilů, případně navrhnout jejich výměnu, a dále napravit nedostatky s netěsnostmi krytiny, chybami v detailech, degradací krytiny apod. Konstrukce krovu pultové střechy je v relativně dobrém stavu, vzhledem k termínu realizace je opět vhodné provést měření vlhkosti i v deštivém období. Vhodný je taktéž biologický rozbor pro detekci spór hub.

V rámci předběžné fáze nebyly zjištěny na stropní konstrukci dílny s kovovými profily významné projevy degradace, a tudíž lze stav prohlásit za uspokojivý.

Klíčové je pro daný objekt provést hydroizolaci objektu, zejména v místech, kde je účelné ji redukovat, odvést dešťovou vodu od konstrukce a zvolit vhodné (alespoň částečně propustné) povrchy komunikací.

5. Závěry předběžného stavebně technického průzkumu v zámeckém areálu Nová Horka

Na základě předběžného stavebně technického průzkumu je možné zhodnotit aktuální stavebně technický stav objektu vrátnice a ledovny s kuchyní v zámeckém areálu Nová Horka u Studénky na Novojičínsku. Společným tématem obou objektů je neřešené působení vlhkosti na konstrukci, které se může projevat různými způsoby, což je popsáno i v textu výše.

V případě vrátnice stav objektu determinuje neřešený odtok dešťové vody od objektu, který přispívá ke změnám v základových podmínkách. Společně s nedostatečným zajištěním vodorovné tuhosti a propojením původní části s novější, tak u objektu vznikají významné mechanické poruchy, které je nutné komplexně řešit, a to již od základů, přes ztužení objektu, sanaci trhlin, až po zajištění odvodu dešťové vody. Kromě toho jsou zde i nedostatky lokálního charakteru, které souvisí s opravou střešní krytiny, nebo povrchových úprav, jejichž náprava je jednodušší.

Naopak u objektu ledovny s kuchyní můžeme vidět působení vlhkosti několika formami, zejména se jedná o vlhkost vztlínající, odstříkující a zatékající přes střešní plášť. Všechny tyto formy působení vlhkosti vedou k degradaci materiálu, a to jak fyzikální, mechanické i biologické. Vlhkost vztlínající působí na objekt zejména v původní části a je ji třeba řešit komplexně, s ohledem i na plánované využití objektu. Vhodné je se zaměřit i na okolí stavby, kde nevhodná volba krytu komunikací zhoršuje působení vlhkosti na konstrukci. Zatékání přes střešní krytinu představuje většinou lokální problémy, které je možné vyřešit náhradou poškozených konstrukčních prvků, opravou detailů a zajištěním celistvosti střešního pláště. I zde je nedostatečně propojená původní a přistavěná část.

V obou případech je však pro další využití objektů nutné řešit uvedené nedostatky, jelikož dlouhodobá expozice uvedeným degradačním činitelům může technický stav objektů nadále zhoršovat.